

VICTORIA BUCĂȚARU

Liberalizarea regimului de vize cu UE

Progrese, provocări, perspective

foreign policy association

APE

asociația pentru politică externă

**FRIEDRICH
EBERT**
STIFTUNG

Cuprins

Privire de ansamblu	3
Context	3
Implementarea celei de a doua faze a Planului de Acțiuni privind Liberalizarea Regimului de Vize cu UE	4
Pașii tehnici ce ne duc spre un regim liberalizat de vize	9
Concluzii și recomandări	10

Context

Dialogul pe marginea regimului de vize între Republica Moldova și Uniunea Europeană (UE) a început îndată cu revitalizarea relațiilor bilaterale între cei doi actori în 2010 și prevedea examinarea condițiilor necesare în vederea liberalizării regimului de vize pentru cetățenii R. Moldova în spațiul UE (spațiul Schengen). Libera circulație în spațiul Schengen a devenit o prioritate atât pentru politica internă a statului, cât și pentru cea externă, un rol important în acest parcurs avându-l acordul statelor-membre ale UE. Planul de Acțiuni privind Liberalizarea Regimului de Vize cu UE a fost prezentat autorităților R. Moldova de către Comisarul pentru Afaceri Interne, Cecilia Malmström, la 24 ianuarie 2011¹. Acesta cuprindea o serie de prevederi tehnice repartizate în patru blocuri tematice: Securitatea documentelor, inclusiv pașapoartele biometrice; Migrația ilegală, inclusiv readmisia; Ordinea publică și securitatea; Relațiile externe și drepturile fundamentale. Planul de acțiuni prevedea două etape: 1. adaptarea cadrului legal, de politici și instituțional; 2. Implementarea eficientă și sustenabilă.

Pe parcursul a 2 ani au fost prezentate mai multe rapoarte de progres atât din partea autorităților de la Chișinău, cât și evaluări oficiale ale Comisiei Europene. În total, Planul de Acțiuni privind Liberalizarea Regimului de Vize cu UE a fost evaluat prin in-

Privire de ansamblu

După doi ani de zile, timp în care Republica Moldova a implementat Planul de Acțiuni privind Liberalizarea Regimului de Vize cu UE, la 15 noiembrie 2013, Comisia Europeană a prezentat ultimul raport de progres, ce stipulează expres racordarea la standardele europene a legislației în domenii precum ordinea publică, migrația, securitatea documentelor, drepturile omului. Astfel, următorul Summit al Parteneriatului Estic de la Vilnius reprezintă un punct-cheie în procesul de mai departe, nu doar pentru că va schimba nota în relațiile dintre cele două părți, dar și pentru că va trece R. Moldova la o etapă mai avansată în procesele de modernizare a statului.

Studiul nostru își propune să analizeze progresele realizate de către R. Moldova la cele 4 blocuri ale Planului de Acțiuni privind Liberalizarea Regimului de Vize cu UE, să identifice provocările majore, precum și să răspundă la unele întrebări ce țin de procedurile tehnice de obținere a regimului liberalizat de vize pentru cetățenii R. Moldova.

¹ Documente de politici, Planul de Acțiuni privind Liberalizarea Regimului de Vize cu UE, <http://www.gov.md/lib.php?l=ro&idc=447>.

termediul a 5 rapoarte de progres (Primul Raport de Progres – 16 septembrie 2011²; Al Doilea Raport de Progres – 9 februarie 2012³, Al Treilea Raport de Progres – 22 iunie 2012⁴, Al Patrulea Raport de Progres – 21 iunie 2013⁵, Al Cincilea Raport de Progres – 15 noiembrie 2013⁶). De asemenea, Comisia a continuat monitorizarea progreselor făcute de R. Moldova în domeniile-cheie ale Planului de Acțiuni privind Liberalizarea Regimului de Vize prin intermediul:

- Reuniunii oficialilor de rang înalt UE – R. Moldova privind dialogul pe vize;
- Comisiei Comune UE – R. Moldova privind Facilitarea regimului de vize;
- Comisiei Comune UE – R. Moldova privind Readmisia;
- Sub-comisiei Comune nr. 3 UE – R. Moldova;
- Reuniunii oficialilor de rang înalt UE – R. Moldova privind Parteneriatul de Mobilitate;
- Dialogului privind Drepturile Omului UE – R. Moldova.

În urma evaluării Comisiei Europene, pe data de 15 noiembrie 2013, Jose Manuel Barroso, Președintele Comisiei Europene, a anunțat că R. Moldova îndeplinește toate criteriile stabilite în Planul de Acțiuni privind Liberalizarea Regimului de Vize cu UE

și drept urmare, după Summit-ul Parteneriatului Estic de la Vilnius, Comisia Europeană va prezenta o propunere legislativă privind ridicarea vizelor pentru cetățenii moldoveni ce dețin pașapoarte biometrice.

Implementarea celei de a doua faze a Planului de Acțiuni privind Liberalizarea Regimului de Vize cu UE

Prima fază a Planului de Acțiuni privind Liberalizarea Regimului de Vize cu UE s-a finalizat prin adoptarea cadrului legislativ ce racorda legislația R. Moldova la standardele europene. Astfel, Dialogul pe regimul de vize s-a dovedit a fi un instrument important în inițierea și implementarea unor serii de reforme în sfere precum Justiția și Afacerile Interne, Drepturile Omului și Securitatea.

Progresele realizate în prima etapă a dialogului pe vize, și anume adoptarea cadrului legislativ necesar, au fost discutate public, unele din ele modificate, fiind implementate apoi în cea de a doua etapă.

În cadrul Blocului 1 ce ține de securitatea documentelor, inclusiv emiterea pașapoartelor biometrice, au fost realizate acțiuni tehnice ce s-au referit la:

² http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/news/intro/docs/20110920/md_vlap_1st_progress_report_sec_2011_1075_f_en_document_travail_service.pdf.

³ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/news/intro/docs/20120209/md_2nd_pr_vlap_swd_2012_12_final.pdf.

⁴ http://ec.europa.eu/home-affairs/doc_centre/external/docs/COM%20Report%20VLAP%20Moldova%20June%202012%20FINAL.PDF.

⁵ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0459:FIN:EN:PDF>.

⁶ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-is-new/news/news/docs/20131115_5th_progress_report_on_the_implementation_by_moldova_of_the_apvl_en.pdf.

- Consolidarea cadrului legal ce ține de emiterea pașapoartelor biometrice pentru racordarea la cele mai înalte standarde ICAO privind protecția datelor cu caracter personal;
- Inițierea unui program și adoptarea codurilor de etică și anticorupție vizând autoritățile publice și oficialii ce se ocupă de emiterea documentelor cu caracter personal.

Astfel, R. Moldova emite în prezent doar pașapoarte biometrice, asigurându-se cele mai înalte standarde de protecție a datelor cu caracter personal. Cu toate acestea, în discuție a fost pus costul unui pașaport biometric care se ridică la 700 de lei (în cazul emiterii în 30 de zile) comparativ cu costul unui pașaport simplu care era de 3 ori mai mic.

Schimbări considerabile au fost realizate în cadrul Blocului 2: Migrație ilegală, inclusiv readmisie. În conformitate cu recomandările Comisiei Europene a fost:

- adoptată și implementată o nouă lege privind Frontiera de stat ce permite Poliției de Frontieră să participe în identificarea și investigarea crimelor transfrontaliere, în cooperare cu autoritățile de stat competente, și să-și extindă aria de responsabilitate pe întreg teritoriul;
- adoptat un Plan de Acțiuni pentru implementarea eficientă a Strategiei Naționale de Management Integrat al Frontierei, ce conține perioada de timp și obiective specifice pentru dezvoltarea legislației, infrastructurii, dezvoltarea organizațională, precum și asigurarea cu resurse financiare și umane în domeniul managementului frontierei;
- îmbunătățit sistemul de comunicare cu celelalte instituții de forță, cooperarea internațională, inclusiv coo-

perarea cu statele din vecinătate și implementarea angajamentelor față de FRONTEX;

- consolidat și implementat cadrul legal privind politica migrațională, inclusiv a măsurilor de readmisie a cetățenilor R. Moldova și lupta împotriva migrației ilegale. (În perioada 1 Ianuarie 2013 – 31 Iulie 2013, 42 de moldoveni au revenit în țară);
- semnate protocoale de readmisie cu 11 state-membre ale UE;
- implementate metodologii privind depistarea migrației ilegale pe teritoriul R. Moldova, analiza riscurilor și investigarea cazurilor de facilitarea migrației ilegale, inclusiv cooperarea eficientă între instituțiile relevante (au fost create trei unități teritoriale pentru combaterea șederii ilegale pe teritoriul R. Moldova la Bălți, Chișinău și Comrat, cu un număr total de 34 de angajați);
- implementat eficient cadrul legal privind managementul migrațional, inclusiv reglementările referitoare la structurile administrative și la personal care să dețină competențele necesare pentru managementul tuturor aspectelor migraționale;
- stabilit profilul migrațional și se realizează actualizări ale fluxurilor migraționale.

În conformitate cu prevederile Blocului 4, Relații externe și drepturi fundamentale, pentru instituirea controlului fluxurilor migraționale care vin prin segmentul transnistrean al frontierei moldo-ucrainene, necontrolat de către autoritățile de la Chișinău, au fost deschise 6 oficii teritoriale ale Biroului pentru Migrație și Azil. Rolul oficiilor teritoriale este în primul rând de a realiza un control eficient al cetățenilor străini ce intră pe teri-

toriu R. Moldova prin regiunea transnistreană și de a oferi acestora mai multe opțiuni de înregistrare benevolă.

Crearea oficiilor teritoriale a stârnit discuții, dar și îngrijorări legate de modalitatea de identificare a locuitorilor din regiunea transnistreană deținători ai cetățeniei Federației Ruse sau Ucrainei; de competențele de control ale oficiilor teritoriale. Întrebarea era dacă vor fi obligați cetățenii R. Moldova cu reședința în regiunea transnistreană să se înregistreze sau ei nu fac parte din categoriile de persoane care au această responsabilitate.

În timpul discutării acestui subiect în Parlament, dar și în spațiul public, s-a ajuns la concluzia că odată luată o decizie în sensul gestionării fluxurilor migraționale în acest fel, pe linia administrativă, trebuie de atras atenție asupra statului cetățenilor de pe ambele maluri ale Nistrului. O bună parte din locuitorii R. Moldova care locuiesc în regiunea transnistreană sunt cetățeni ai Federației Ruse sau ai Ucrainei, neavând documente de identitate ale R. Moldova, dar fiind rezidenți permanenți sau temporari pe acest teritoriu. Din acest considerent este bine de specificat care sunt categoriile de persoane care au nevoie de înregistrare la oficiile teritoriale ale Biroului Migrație și Azil, atunci când vor traversa linia administrativă. De asemenea, lipsa obligativității și introducerea unui mecanism de funcționare este o precondiție. Luând în considerare că înregistrarea nu se răsfrânge asupra locuitorilor din regiunea trans-

nistreană, aceștia nu trebuie să se oprească sau să se înregistreze.

În acest context, a fost importantă inițierea unui proces de comunicare cu cetățenii de pe malul stâng, precum și clarificarea statutului oficiilor teritoriale. Totodată, a fost nuanțat faptul că oficiile teritoriale ale Biroului pentru Migrație și Azil nu sunt un instrument de control, ci un mecanism ce contribuie la facilitarea șederii cetățenilor străini pe teritoriul R. Moldova.

Totodată, Poliției de Frontieră i-au fost acordate noi atribuții. Au fost create echipe mobile care și-au extins zona de activitate, inclusiv în Zona de Securitate, cu condiția respectării procedurilor de acces existente și a regimului special din Zona de Securitate.⁷

Un alt element important îl reprezintă adoptarea unui șir de modificări la Codul contravențiilor administrative. Au fost excluse sancțiunile pentru locuitorii regiunii transnistrene cu acte de identitate rusești sau ucrainene; astfel locuitorii de pe malul stâng al Nistrului, chiar dacă nu au un titlu de reședință temporară sau permanentă în R. Moldova, vor putea circula liber prin toate punctele de frontieră⁸. Acest lucru înseamnă că locuitorii regiunii transnistrene nu vor mai fi sancționați atunci când vor dori să părăsească teritoriul Republicii Moldova terestru sau avia.

Blocul 3, Ordinea publică și securitatea, a servit drept o platformă de inițiere a reformelor în domeniile-cheie precum reforma Ministerului Afacerilor Interne, reforma în domeniul justiției (inclusiv a Procuratu-

⁷ Articolul 7, Regulamentul Poliției de Frontieră.

⁸ Newsletter Dialoguri Transnistrene, octombrie 2013, nr. 01.

rii) și în domeniul prevenirii și combaterii corupției.

În conformitate cu Legea nr. 106 din 3 mai 2013 Centrul Național Anticorupție (CNA), instituția principală cu atribuții de prevenire și combatere a corupției, a trecut de sub autoritatea Parlamentului la Guvern. Un nou cod de conduită pentru angajații CNA a intrat în vigoare la 30 august 2013. Începând cu 1 ianuarie 2013 salariul angajaților a fost mărit cu 35%⁹.

CNA-ul are trei funcții majore care nu se regăsesc la alte instituții¹⁰:

- prevenirea corupției (identificarea ariilor de risc unde corupția are loc, aspecte vulnerabile: competitivitate nelocală, influența asupra unor actori publici). Zonele se identifică prin analiza legislativă și analiza practicilor, iar rezultatele sunt prezentate sub forma unor rapoarte analitice;
- reprimarea fenomenului de corupție, identificarea cazurilor concrete prin care se manifesta vulnerabilitățile (activitatea operativă), desfășurarea activității de urmărire penală;
- informarea publică.

Una din finalitățile restructurării CNA a fost asigurarea unui grad sporit de independență, depolitizarea și fortificarea acesteia. Anul 2013 reprezintă etapa finală de

restructurare a CNA. Cu toate acestea, deși s-au realizat mai multe acțiuni ce țin de asigurarea independenței CNA atât în exterior, cât și în interior, sporirea capacității de prevenire și combatere a corupției, precum și obținerea susținerii publice, reforma CNA nu poate fi finalizată, ea fiind în conexiune directă cu implementarea reformei în domeniul justiției (inclusiv a Procuraturii)¹¹.

Pentru a asigura independența CNA vor fi introduse mecanisme ce țin de testarea integrității funcționarilor publici și consolidarea politicii de cadre. Până în prezent, în prima lectură a fost votat pachetul de legi privind testarea integrității profesionale a funcționarilor publici, prerogativă care urmează să-i revină CNA-ului. Legea privind testarea integrității profesionale a funcționarilor publici are atât avantaje, cât și lacune care trebuie luate în calcul. Drept efecte pozitive sunt prevenirea corupției într-o perioadă de timp redusă și stimularea denunțării coruperii active. În același timp, trebuie de atras atenția asupra unor astfel de prevederi precum¹²:

- Dreptul la stimulare și promovare a funcționarului testat cu rezultat pozitiv (testele de integritate profesională sunt confidențiale, rezultatele nu sunt prezentate persoanelor testate, deci este o incompatibilitate de acțiuni).

⁹ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-is-new/news/news/docs/20131115_5th_progress_report_on_the_implementation_by_moldova_of_the_apvl_en.pdf.

¹⁰ Sergiu Ostaf, Prezentare Grupul de lucru pe vize, frontiere, Transnistria, proiectul: Convenția Națională pentru Integrare Europeană, 21.11.2013.

¹¹ Olga Țiju, Șef secție, Centrul Național Anticorupție, Prezentare Grupul de lucru pe vize, frontiere, Transnistria, proiectul: Convenția Națională pentru Integrare Europeană, 21.11.2013.

¹² Cristina Țărnă, Director adjunct, Centrul Național Anticorupție, Prezentare Grupul de lucru pe vize, frontiere, Transnistria, proiectul: Convenția Națională pentru Integrare Europeană, 21.11.2013.

În afară de aceasta, incoruptibilitatea este o normă și nu un succes al unui sau altui angajat, astfel încât nu poate fi considerată drept un principiu de promovare în funcții.

- Aplicarea sancțiunii disciplinare de concediere la a doua aplicare a testului cu rezultat negativ. Angajatul trebuie sancționat prin concediere la prima aplicare a testului cu rezultat negativ. Comportamentul coruptibil nu poate fi tolerat și sancționat doar prin măsuri disciplinare ușoare.
- Legea nu stabilește expres obligația de denunțare a unui act de corupție. Funcționarii publici trebuie să fie încurajați să denunțe persoanele care intenționează să-i implice într-un act de corupție.

Astăzi, autonomia și integritatea instituției nu este pe deplin funcțională datorită influenței politicului. Politicienilor nu le este convenabil să acorde un grad avansat de autonomie și independență unei astfel de instituții, de aceea existența unor garanții instituționale privind funcționarea CNA-ului este o necesitate.

În ceea ce privește componenta de prevenire a corupției, în cadrul CNA a fost instituită o subdiviziune analitică autonomă, ce cuprinde 8 experți. Rolul structurii este de a supraveghea, monitoriza și evalua riscurile de corupție.

În ceea ce privește reforma justiției, dialogul pe regimul de vize cu UE reprezintă un promotor al reformei în domeniul

justiției, dar trebuie de menționat că reforma în justiție, reforma Ministerului de Interne nu sunt condiționalități ale Planului de Acțiuni privind Liberalizarea Regimului de Vize. Ele țin de dialogul bilateral dintre UE și R. Moldova, reprezentând un cadru mult mai amplu de modernizare și standardizare. Este recomandabil să nu includem toate subiectele ce sunt pe agenda dialogului dintre RM și UE sub incidența dialogului pe regimul de vize.

Prevederile Planului de Acțiuni privind Liberalizarea Regimului de Vize cu UE de asemenea au avut drept scop, pe lângă ajustarea la standardele europene, îmbunătățirea și sporirea cooperării între R. Moldova și statele-membre ale UE. Astfel o atenție deosebită a fost acordată:

- implementării convențiilor internaționale privind cooperarea juridică în materie penală (în special Convențiile Consiliului Europei);
- eficientizării cooperării juridice în materie penală a judecătorilor și procurorilor cu statele-membre ale UE;
- finalizării unui acord de cooperare operațional cu Eurojust;
- fortificării relațiilor bilaterale și multilaterale ce țin de implementarea legilor, inclusiv schimbul de informații între instituțiile R. Moldova și autoritățile statelor-membre ale UE.

În conformitate cu ultimul Raport de progres privind Implementarea Planului de Acțiuni privind Liberalizarea Regimului de Vize cu UE¹³, R. Moldova a îndepli-

¹³ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-is-new/news/news/docs/20131115_5th_progress_report_on_the_implementation_by_moldova_of_the_apvl_en.pdf.

nit toate prevederile Planului și a realizat progrese semnificative în asigurarea implementării de mai departe a reformelor. Cadrul legal, principiile instituționale și implementarea procedurilor ce vizează toate cele 4 blocuri corespund standardele europene și celor internaționale. Drept rezultat, Comisia Europeană urmează să prezinte o inițiativă legală de amendare a Regulamentului 539/2001 în conformitate cu metodologia agreată în cadrul Planului de Acțiuni privind Liberalizarea Regimului de Vize cu UE.

Pașii tehnici ce ne duc spre un regim liberalizat de vize

La 15 noiembrie 2013, Jose Manuel Barroso, Președintele Comisiei Europene, a anunțat că Republica Moldova îndeplinește toate criteriile stabilite în Planul de Acțiuni privind Liberalizarea Regimului de Vize cu UE și drept urmare, după Summit-ul Parteneriatului Estic de la Vilnius, Comisia Europeană va prezenta o propunere legislativă privind ridicarea vizelor pentru cetățenii moldoveni ce dețin pașapoarte biometrice. Ce se întâmplă după aceasta și cât timp durează? Acestea sunt întrebările care frământă societatea moldovenească, dar și autoritățile de la Chișinău care își doresc rezultate palpabile ale dialogului pentru liberalizarea regimului de vize până la alegerile parlamentare din 2014.

În termeni tehnici se impune amendarea Regulamentului Consiliului Uniunii Europene nr. 539/2001. Conform acestui regulament există două anexe, Anexa I, denumită și „lista neagră” ce conține statele ale căror cetățeni trebuie să aibă viză pentru a intra în spațiul Schenghen, și Anexa II, „lista albă” unde sunt incluse statele ale căror cetățeni sunt scutiți de obligativitatea vizelor. Procedura propriu-zisă de amendare a Regulamentului 539/2001 implică decizia a 3 instituții europene: Comisia Europeană, Consiliul Uniunii Europene, Parlamentul European.

Schimbări procedurale au intervenit odată cu intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona; astfel atribuțiile se împart în felul următor¹⁴:

1. Comisia Europeană înaintează o propunere legislativă de amendare a Regulamentului 539/2001;

2. Consiliul Uniunii Europene, unde sunt reprezentate toate 28 de state-membre ale UE, adoptă propunerea Comisiei. Conform Tratatului de la Lisabona, Consiliul împarte puterile sale legislative cu Parlamentul European, o majoritate calificată de voturi fiind necesară. Parlamentul European este prima instituție ce analizează propunerea Comisiei, de obicei la trei întâlniri separate, care pot fi repartizate pe parcursul a câteva luni. După examinarea propunerii de către Parlamentul European, textul amendat este transmis Consiliului UE, care îl poate adopta în primă lectură în cazul în care este de acord. Dacă nu, atunci textul merge înapoi

¹⁴ The EU decision-making process, European Stability Initiative, <http://www.esiweb.org/index.php?lang=en&id=489>.

spre Parlament pentru a doua lectură. Consiliul UE pentru Justiție și Afaceri Interne, din care fac parte 28 de miniștri de Interne ai statelor-membre ale UE, ia decizia finală cu o majoritate calificată de voturi (minim 15 state-membre);

3. Actul legislativ adoptat este publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, ceea ce durează în jur de 3 săptămâni. Majoritatea actelor legislative intră în vigoare în a 20-cea zi de la data publicării.

În mod normal, procedurile tehnice pot dura de la 8 la 12 luni. Cu toate acestea, odată prezentată propunerea de amendare, nu înseamnă că statele-membre ale UE nu vor lua în considerare implementarea ulterioară a cadrului legislativ adoptat și progresele ce sunt realizate în promovarea reformelor inițiate. Stabilitatea și funcționarea eficientă a instituțiilor rămâne a fi o condiție a votului favorabil.

Concluzii și recomandări

Pe parcursul ultimilor trei ani dialogul dintre R. Moldova și UE s-a intensificat și diversificat considerabil. Dialogul pe regimul de vize urmează să aibă drept finalitate nu doar libera circulație a cetățenilor R. Moldova, dar și instituții fortificate, îmbunătățirea cadrului legal, a managementului instituțional, condiții pentru eradicarea corupției și inițierea reformelor în domenii-cheie precum justiția și Afacerile Interne.

Planul de Acțiuni privind Liberalizarea Regimului de Vize cu UE a adus cu sine schimbări legislative majore. Una dintre prerogativele autorităților publice, dar și ale societății civile este de a comunica cu publicul larg, astfel încât procesele să fie înțelese în toată complexitatea lor. O stra-

tegie de informare și o platformă de discuții permanentă trebuie să reprezinte una din prioritățile Guvernului de la Chișinău.

Un element important al reformelor și al procedurilor implementate este menținerea dialogului cu regiunea transnistreană, astfel încât locuitorii R. Moldova de pe întreg teritoriul să poată beneficia de regimul liberalizat în cazul în care respectă cadrul legal și procedurile instituționale. În acest sens, ar fi necesar:

- extinderea dialogului cu Ucraina privind schimbul de informații asupra fluxurilor migraționale ce traversează frontierele celor două state, o atenție deosebită fiind acordată segmentului transnistrean;
- simplificarea procedurii de obținere a documentelor de identitate ale R. Moldova pentru locuitorii regiunii transnistrene;
- evitarea transformării oficiilor teritoriale ale Biroului Migrație și Azil în posturi de control.

Deși a îndeplinit toate condiționalitățile Planului de Acțiuni privind Liberalizarea Regimului de Vize cu UE, Republica Moldova trebuie să continue procesul complex de reforme în domeniul justiției și lupta împotriva corupției. Independența instituțională, dar și eficientizarea managementului intern sunt necesare pentru a oferi stabilitate, funcționalitate și eficiență în aceste domenii. Lupta cu corupția, prevenirea și combaterea acesteia, trebuie privită nu doar ca un element al păturilor medii și mijlocii, ci unul ce erodează statul la nivel înalt. Influența politicului trebuie limitată, iar un angajament solid din partea elitelor politice este oportun. În aceste condiții o atenție deosebită trebuie acordată:

- stabilirii unor garanții instituționale privind funcționarea instituțiilor;

- utilizării pe larg a sistemelor electronice în procedurile de achiziții publice pentru a reduce riscul corupției;
- angajamentului real din partea elitelor politice în adoptarea și reducerea spațiului de coruptibilitate;
- implicării cât mai active și menținerii dialogului continuu cu autoritățile publice centrale și locale, instituții ce au contact direct cu publicul și grupurile de interes;
- selectării unor persoane cu un grad de profesionalism înalt, abili în comunicare, precum și instituirii unor mecanisme eficiente de comunicare cu instituțiile centrale și locale;
- stabilirii expres a obligației de denunțare a unui caz de dare sau luare de mită (în cazul funcționarilor publici);
- aplicării sancțiunii disciplinare de concediere nu la a doua aplicare a testului de integritate profesională cu rezultat negativ, ci imediat;
- revederii dreptului de stimulare și promovare a funcționarului testat cu rezultat pozitiv;
- implicării cât mai active a societății civile și a mass-media, în special, în educarea societății, dar și exercitării presiunii asupra instituțiilor ce au drept scop combaterea și prevenirea corupției;
- dezbaterii publice a proiectelor de lege privind reformele în domeniul justiției, implicării cât mai active a societății civile și studierii experienței statelor ce au aderat recent la UE.

VICTORIA BUCĂȚARU

Liberalizarea regimului de vize cu UE

Progrese, provocări, perspective

VICTORIA BUCĂȚARU este director de programe la Asociația pentru Politică Externă. Deține titlul de Master în relații internaționale, științe politice și administrative. Este autoarea mai multor publicații locale, dar și internaționale pe subiecte ce țin de politica externă, relațiile R. Moldova cu Uniunea Europeană.

Publicația apare în cadrul proiectului *Agenda de integrare europeană*, realizat de Asociația pentru Politică Externă (APE) și Friedrich-Ebert-Stiftung (FES).

Opiniile exprimate în această publicație nu reprezintă neapărat opiniile Friedrich-Ebert-Stiftung și ale Asociației pentru Politică Externă.

foreign policy association
APE
asociația pentru politică externă

Asociația pentru Politică Externă (APE) este o organizație neguvernamentală angajată în susținerea procesului de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană și facilitarea procesului de soluționare a problemei transnistrene în contextul europenizării țării. APE a fost constituită în toamna anului 2003 de către un grup eminent de experți locali, personalități publice, foști oficiali guvernamentali și diplomați de rang înalt, toți fiind animați de dorința de a contribui cu bogata lor experiență și expertiză la formularea și promovarea de către Republica Moldova a unei politici externe coerente, credibile și eficiente.

**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**

Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) este o fundație politică social-democrată germană, scopurile căreia sunt promovarea principiilor și fundamentelor democrației, a păcii, înțelegerii și cooperării internaționale. FES își îndeplinește mandatul în spiritul democrației sociale, dedicându-se dezbaterii publice și găsirii, într-un mod transparent, de soluții social-democrate la problemele actuale și viitoare ale societății. Friedrich-Ebert-Stiftung activează în Republica Moldova din octombrie 2002.

Bucătaru, Victoria.

Liberalizarea regimului de vize cu UE : Progrese, provocări, perspective / Victoria Bucătaru. – Chișinău : Cartier, 2013 (Tipogr. „Bons Offices”). – 12 p. 100 ex.

ISBN 978-9975-79-863-1.

342.717

B 86

ISBN 978-9975-79-863-1

9 789975 798631 >